

mindre. Dette kan i høj grad tilskrives en øget pendling.

For at øge videngrundlaget og nuancere diskussionen omkring befolkningsudvikling, økonomisk koncentration og regional balance har Indenrigs- og Socialministeriet fået foretaget en omfattende analyse af bosættningens og pendlingens betydning for den regionale udvikling i Danmark. Analysen indeholder bl.a. en udførlig statistisk kortlægning af de faktorer, der har betydning for, hvilke kommuner erhvervsaktive vælger at bosætte sig i. Resultaterne kan derfor også påkalde sig stor interesse på kommunalt niveau, idet de giver en bedre forståelse af redskaberne til at tiltrække flere erhvervsaktive borgere.

Regionalpolitisk redegørelse gør årligt status for den regionale fordeling af den samlede befolkningsvækst, jf. forrige kapitel, mens denne særskilte analyse er afgrænset til den erhvervsaktive del af befolkningen. Både for balance i den regionale indkomstfordeling og for balance i bosættingsmønstrene har de erhvervsaktives adfærd stor indflydelse på resultatet.

Analysen viser, at det især er kommunerne omkring de fire store byer og Trekantområdet, der har haft nettotilflytning i perioden 1996 til 2006. Denne tendens er stærkest i den sidste halvdel af perioden. Yderområderne har samlet oplevet en nettoafvandring på ca. 3.200 erhvervsaktive både i perioden 1996 til 2001 og i perioden 2001 til 2006. Denne udvikling skal sættes i forhold til, at der er ca. 400.000 erhvervsaktive, der flytter hvert år.

Resultaterne viser imidlertid – lidt uventet, at det ikke er en forudsætning for øget nettotilflytning, at der er stor økonomisk aktivitet i tæt afstand til bopælen. Det vil sige, at det nærmest ingen betydning har for bosættingsmønstret, at en større del af produktionen sker i færre kommuner. Dermed er der ikke nødvendigvis en konflikt mellem koncentration af produktion og en balanceret befolkningsudvikling.

Ifølge den statistiske analyse er der derimod nogle forhold, som kommunerne har mulighed for at påvirke med henblik på at skabe mere balance i bosættningen. Fælles for disse redskaber er, at de er synlige for potentielle tilflyttere. Det er faktorer som kultur og skat. For forældrene har takster for børnepasning også betydning for, om de ønsker at bosætte sig i kommunen. Fakto-

rer, der påvirker tilflytningen positivt, er infrastruktur, tilstedeværelse af kyst, det forhøjede befordringsfradrag for en række udkantskommuner og nærhed til familie og forældre – forhold som kommuner i sagens natur har mere begrænset mulighed for at ændre på.

Analysen undersøger også særskilt flyttemønstrene for de erhvervsaktive, der har de højeste indkomster, idet denne gruppes flytteadfærd har stor betydning for udjævningen i de regionale indkomstforskelle. For denne gruppe har der i perioden 1996-2001 været en kraftig nettoafvandring fra uddannelsesbyerne, som i høj grad falder sammen med de økonomiske kraftcentre. Nettotilflytningen sker hovedsageligt til kraftcentrenes oplandskommuner, men der er også nettotilflytning til yderområderne. I perioden 2001-2006 er tendensen forstærket med højere nettoafvandring fra kraftcentrene og en nettotilflytning, der når længere ud i landet.

I forhold til pendlingen kan det observeres, at den gennemsnitlige pendlingsafstand i Danmark er steget med 13 pct. fra 1996 til 2006, svarende til 2 km. Stigningen betyder, at indkomsterne i højere grad bliver spredt ud fra de økonomiske kraftcentre, hvilket mindsker indkomstforskellene mellem kommunerne. Pendlingen fra yderområderne er steget mere – med 3 km. i gennemsnit – men der kan ikke observeres en entydig effekt på yderområdernes indkomstniveau.

Den refererede analyse er foretaget i direkte forlængelse af de regionalpolitiske redegørelser i 2007 og 2008, som dokumenterede de indledningsvist nævnte sammenhænge mellem koncentration af økonomisk aktivitet, faldende regionale indkomstforskelle og øget pendling. Ud over balance i indkomstfordelingen bidrager pendling også til balance i bosættningen, når der sker en koncentration af den økonomiske aktivitet.

Det er imidlertid vigtigt at holde sig for øje, at pendling også kan have konsekvenser på andre områder – især i forhold til miljøet. Det tager aftalen om en grøn transportpolitik, som regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Liberal Alliance indgik i januar 2009, også højde for, idet den både har til formål at sikre en høj mobilitet og mindske forureningen og andre negative effekter af transporten.